

Вищій раді правосуддя
вул. Студентська, 12А
м. Київ, 04050
assistant@hcj.gov.ua

Скаржниці
Караченцевої Єлизавети Віталіївни

ДИСЦИПЛІНАРНА СКАРГА

Я виявила факти, які свідчать, що суддя **Макарівського районного суду Київської області Тандир Олексій Віталійович** вчинив дисциплінарний проступок.

1. Правові підстави скарги

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 106 Закону “Про судоустрій і статус суддів” суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження у разі допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду.

Вважаю, що дії судді Тандира О.В. вказують на наявність підстав для притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

2. Конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку

ДБР повідомило, що у ніч на 26.05.2023 суддя Тандир О.В., голова Макарівського районного суду Київської області, збив на смерть нацгвардійця на блокпосту в м. Києві. За інформацією журналістів проходити перевірку на вміст алкоголю в крові на місці ДТП суддя відмовився.

Судді Тандиру О.В. правоохоронні органи повідомили про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 286-1 КК України, а саме у порушенні правил безпеки дорожнього руху, керуванні транспортним засобом в стані алкогольного сп'яніння, що спричинило смерть потерпілого (кримінальне провадження № 62023100120000416).

27.05.2023 ВРП задовольнила подання заступника Генерального прокурора Войтенка А.Б. про надання згоди на утримання під вартою судді Макарівського районного суду Київської області Тандира О.В. На думку Вищої ради правосуддя, це подання відповідає вказаним вище вимогам закону. Мотиви, наведені в поданні, є обґрунтованими, **“підтверджуються наданими Вищій раді правосуддя матеріалами, які містять конкретні факти і докази, що можуть свідчити про вчинення суддею суспільно небезпечного діяння, визначеного КК України”**.

Відповідно до ухвали слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 27.05.2023 у справі № 757/21613/23-к:

“26.05.2023 близько 00 годин 00 хвилин, Тандир О.В., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, керуючи технічно-справним автомобілем LEXUS ES 350, рухався проїзною частиною проспекту Берестейського у місті Києві у напрямку від вулиці Костянтина Герасименка до вулиці Миколи Ушакова, з швидкістю близько 100 км/год, яка значно перевищувала максимально дозвану на даній ділянці дороги 5 км/год., чим вже створював потенційну небезпеку дорожньому руху.

У цей час, Тандир О.В., наближався до контрольно-пропускного пункту, перед яким були встановлені заборонні дорожні знаки 3.29 та 3.41 Правил дорожнього руху України, які попереджали про наближення до контрольно-пропускного пункту та вказували на поетапне зниження швидкості до 5 км/год. На зазначеному контрольно-пропускному пункті перебував військовослужбовець Національної гвардії України, який встановлював огороження.

Під час руху Тандир О.В. допустив порушення вимог пунктів 1.5, 2.3 «б», 2.9 «а», 12.2, 12.3, 12.9 «б» Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (далі — ПДР)...

...Тандир О.В. не вжив заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу, та навпроти буд. № 139 по проспекту Перемоги у місті Києві, здійснив наїзд на тимчасову огорожу контрольно-пропускного пункту та військовослужбовця, який ніс службу”.

27.05.2023 слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва застосував до підозрюваного Тандира О.В. запобіжний захід у вигляді тримання під вартою до 21.07.2023 у межах строку досудового розслідування у кримінальному провадженні №62023100120000416 від 26.05.2023.

Вищезазначені обставини свідчать, що суддя Тандир О.В. грубо порушив етичні принципи та правила поведінки судді, вчинив дії, що порочать звання судді та підривають авторитет правосуддя та є грубим порушенням присяги судді.

3. Підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності

Відповідно до п. 2 ч. 7 ст. 56 Закону “Про судоустрій і статус суддів” **суддя зобов’язаний дотримуватися правил суддівської етики**, у тому числі виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності з метою укріплення суспільної довіри до суду, забезпечення впевненості суспільства в чесності та непідкупності суддів.

Згідно із ч. 6 цієї ж статті Закону суддя повинен додержуватися присяги такого змісту:

*“Я, (ім’я та прізвище), вступаючи на посаду судді, урочисто присягаю Українському народові об’єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно, справедливо та кваліфіковано здійснювати правосуддя від імені України, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону, чесно і сумлінно здійснювати повноваження та виконувати обов’язки судді, **дотримуватися етичних принципів і правил поведінки судді, не вчиняти дій, що порочать звання судді або підривають авторитет правосуддя**”.*

Кодекс суддівської етики у статтях 1 та 3 передбачає, що суддя повинен бути **прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.**

У Висновку № 3 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема питання етики, несумісної поведінки та безсторонності звертається увага на те, що судді повинні не тільки професійно виконувати покладені на них обов’язки, а й **гідно поводити себе у приватному житті. Саме поведінка судді є передумовою довіри до правосуддя.**

У п. 3 та 4 **Бангалорських принципів поведінки суддів** від 19.05.2006, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27.07.2006 № 2006/23, зазначено, що суддя демонструє поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача. Дотримання етичних норм,

демонстрація дотримання етичних норм є невід'ємною частиною діяльності суддів. Суддя дотримується етичних норм, не допускаючи прояву некоректної поведінки при здійсненні будь-якої діяльності, що пов'язана з його посадою. Постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти ряд обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади.

Такі ж висновки зроблені у рішенні ВРП від 02.02.2021 № 196/0/15-21, яким залишено у силі рішення дисциплінарної палати про звільнення судді П'ятого апеляційного адміністративного суду Запорожана Д.В. У рішенні зазначено:

“Бездоганна поведінка суддів означає уникнення порушень норм етики та недопущення створення враження їх порушення не лише під час виконання професійних обов'язків, а й в особистому житті. Високі стандарти поведінки полягають у тому, що суддя як на роботі, так і поза її межами, в повсякденному житті, має демонструвати таку поведінку, щоб оточуючі люди бачили в ньому еталон порядності і справедливості – високоморальну, чесну, стриману, врівноважену людину. При цьому суддя має не лише подавати особистий приклад, а й пропагувати етичну поведінку серед оточуючих.”

ВРП розглядала питання, чи є дисциплінарним проступком порушення Запорожаном Д.В. правил дорожнього руху і вчинення ДТП. Факт скоєння суддею дорожньо-транспортної пригоди був зафіксований камерами зовнішнього спостереження. Замість того, аби викликати патрульну поліцію для складення протоколу про адміністративне правопорушення, Запорожан Д.В. залишив місце події. Після цього, як вказано в оскаржуваному рішенні Дисциплінарної палати:

“...патрульна поліція безрезультатно намагалася викликати Запорожана Д.В. для складання протоколу, оскільки він категорично ігнорував відправлені йому повідомлення від Управління патрульної поліції в Одеській області. Всього було відправлено шість повідомлень. 27 травня 2019 року біля будинку, в якому проживає суддя, та біля якого і сталася дорожньо-транспортна пригода, відбулася розмова працівників патрульної поліції із Запорожаном Д.В., під час якої суддя допустив поведінку, що порочить звання судді”.

Отже, ВРП навіть дії судді Запорожана Д.В. кваліфікувала як істотний дисциплінарний проступок та притягнула до відповідальності у вигляді подання про звільнення з посади.

Натомість діяння, вчинене суддею Тандиром О.В. є більш небезпечним, адже призвело до смерті особи, а суддя керував автомобілем у стані сп'яніння. Зазначене, є підставою для притягнення судді до суворішої дисциплінарної відповідальності, тобто до **Тандира О.В. має бути застосовано дисциплінарне стягнення у вигляді подання про звільнення з посади.**

З огляду на суспільну небезпеку керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння, летальні наслідки такого водіння, вчинення суддею діяння передбаченого ч. 3 ст. 286-1 КК України є неприпустимим.

Через суспільну значущість вказана подія набула широкого розголосу, а громадськість осудила такі дії судді. Про цю подію повідомляли численні ЗМІ та громадські організації:

- <https://hromadske.ua/posts/zbiv-batka-troh-ditej-a-teper-shukaye-lazivki-v-zakoni-sho-treba-znati-pro-dtp-za-uchasti-suddi?fbclid=IwAR0wM70VUaTgxYvdoMLHxohTvwXzxpQLDb7GGHjWZW6Jt0SsQRe6xUmSLCU>
- https://24tv.ua/suddya-zbiv-natsgvardiytsya-bloktopostu-dbr-poperedili-shho-suddya_n2322801

- https://censor.net/ua/photo_news/3420826/suddya_tandyr_yakyyi_zbyv_natsgvardiyitsya_u_kyyevi_vidmovyvsvya_vid_prohodjennya_oglyadu_dbr_fotoreportaj
- <https://espresso.tv/suddya-tandir-zaperechue-shcho-piv-spirtne-za-kermom> та ін.

Варто наголосити, що за інформацією журналістів та ДБР, проходити перевірку на вміст алкоголю в крові на місці ДТП суддя Тандир О.В. відмовився. У виданні зазначають, що: *“[Нацгвардієць пішов установлювати] конуси, “їжаки”... Така процедура... Коли він повертався на своє місце, у нього влетів “лексус”. Влетів настільки швидко, що ніхто не встиг зреагувати», — сказало джерело “Суспільного” у Нацгвардії. Співрозмовник розповів, що про те, що винуватець ДТП — суддя, стало відомо з його документів. “Подивився суддя і сказав: “Аби був живий”. Коли почув, що мертвий, сказав, що за кермом не сидів, що був водій, він втік у куці”, — зазначило джерело видання.*

Крім цього, на засіданні ВРП щодо задоволення клопотання прокурора про дозвіл тримання судді під вартою, Тандир О.В. зазначав, що пляшка, знайдена у його салоні не його, проте вже не відмовлявся від того, що за кермом був саме він.

Отже, в очах стороннього спостерігача Тандир О.В., перебуваючи у стані сп’яніння, сів за кермо, спричинив смерть людини, збрехав поліцейським, що не перебував за кермом автомобіля, відмовився проходити огляд на стан алкогольного сп’яніння. Така поведінка є неетичною і значно підірвала довіру суспільства до незалежного і чесного правосуддя, адже судді, які розглядають справи щодо п’яних водіїв та порушення правил дорожнього руху, самі вчиняють злочини.

Суспільство вірить в те, що Тандир дійсно вчинив такий проступок, адже це не вперше він толерує водіння напідпитку. Раніше, у 2021 році, суддя Тандир О.В. “допоміг” судді Києво-Святошинського райсуду Усатову Д.Д. уникнути відповідальності за ст. 124 КУпАП (спричинення ДТП). Тоді Усатов Д.Д. спричинив п’яне ДТП (124 КУпАП та 130 КУпАП), що призвело до тяжких травм хребта водія іншого авто. Перша Дисциплінарна палата ВРП тимчасово відсторонила суддю Усатова Д.Д. від здійснення правосуддя, однак попередній склад ВРП відмовився відкривати провадження щодо судді Тандира О.В.

Злочин, який інкримінується Тандиру О.В., є тяжким правопорушенням, його санкція передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від 5 до 10 років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від 5 до 10 років. У випадку засудження Тандира О.В. йому може бути призначене лише реальне покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

Вважаю, що дії судді Тандира О.В. підірвали довіру до представників судової гілки влади в Україні. Такі обставини свідчать про відсутність у Тандира О.В. моральних та етичних якостей, які необхідні для зайняття посади судді. Отже, на мою думку, суддя Тандир О.В. не керується високими моральними принципами, не може належним чином здійснювати правосуддя іменем України та повинен бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності.

4. Обставини, встановлені у кримінальній справі, повинні використовуватись для дисциплінарної відповідальності

Те, що це кримінальне провадження № 62023100120000416 від 26.05.2023 не завершене, не свідчить про неможливість розпочати дисциплінарне провадження.

Дисциплінарний проступок та кримінальне правопорушення не є тотожними поняттями. **Цілком можливо притягнути особу за вчинення одних і тих самих дій і до дисциплінарної, і до кримінальної або адміністративної відповідальності.** Це не суперечить Основному Закону, який забороняє притягати двічі до юридичної відповідальності одного виду (ч. 1 ст. 61 Конституції України). Питання про вину особи у вчиненні злочину (кримінального

правопорушення), безумовно, може вирішити лише суд. Водночас виключні повноваження встановлювати відсутність або наявність у діях судді складу дисциплінарного проступку надані дисциплінарному органу – Дисциплінарним палатам Вищої ради правосуддя (ст. 42 Закону “Про Вищу раду правосуддя”). Рішення будь-яких органів, у тому числі вирок суду, не можуть бути обов’язковими для дисциплінарного органу, який вправі і водночас зобов’язаний самостійно визначити наявність у діях особи складу дисциплінарного проступку. Тим більше **дисциплінарний орган не може бути обмежений у здійсненні своїх повноважень щодо дисциплінарного провадження через відсутність рішення компетентного органу в іншій процедурі**, зокрема через відсутність вироку суду за фактами, які можуть бути одночасно підставами притягнення особи до кримінальної та дисциплінарної відповідальності. Так само рішення дисциплінарного органу не має жодного правового значення і для суду під час розгляду кримінального провадження чи справи про адміністративне правопорушення.

Саме така правова позиція висловлена у постановках Великої Палати Верховного Суду від 25.04.2018 у справі № 800/547/17 (П/9901/87/18), від 11.09.2018 у справі № 800/454/17, від 22.01.2019 у справі № 800/454/17 (П/9901/141/18). ВП ВС відзначила, що **обов’язкова наявність судового рішення, яким би було визнано особу винною у вчиненні кримінального правопорушення, склад якого передбачав би відповідні діяння, не є умовою для притягнення цієї особи до дисциплінарної відповідальності**.

Такий висновок зробила і Венеційська комісія, яка 13.03.2017 на 110-й пленарній сесії прийняла Висновок № 880/2017 щодо кримінальної відповідальності суддів, відповідно до п. 53 якого:

“кримінальна та дисциплінарна відповідальності не є взаємно виключеними: дисциплінарні стягнення можуть бути так само доцільними і в разі звільнення від кримінальної відповідальності; також той факт, що кримінальне провадження не відкривається в разі неспроможності встановити винуватість у скоєнні злочину або факти в кримінальній справі, не означає, що суддею під питанням не було вчинено дисциплінарного порушення, саме через різний характер двох типів відповідальності.”

Щобільше, Комісія наголосила на важливості притягнення судді до відповідальності:

- якою б важливою не була свобода суддів при здійсненні своїх суддівських функцій, це не означає, що судді не підзвітні. Необхідно забезпечити рівновагу між недоторканністю як засобом захисту судді від неналежного тиску та зловживань з боку органів влади або окремих осіб (функціональною недоторканністю), з однієї сторони, та тим фактом, що судді не повинні бути вищі за закон (підзвітністю);

- якщо неналежна поведінка судді може підірвати впевненість громадськості в судовій владі, держава має бути зацікавлена у відкритті дисциплінарного провадження проти цього судді.

Це засвідчує, що факти, які встановлені при розслідуванні кримінальної справи можуть і, навіть, повинні використовуватись для дисциплінарної відповідальності, навіть у випадку коли у кримінальному провадженні доказів є недостатньо для доведення вини.

Згідно з п. 1 ч. 9 ст. 109 Закону “Про судоустрій і статус суддів” істотним дисциплінарним проступком, що є несумісним зі статусом судді може бути визнано, зокрема, допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, у тому числі в питаннях моралі, чесності, дотримання інших етичних норм та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду.

Вважаю, дії судді Тандира О. В. порушують присягу судді, підривають авторитет правосуддя, зокрема в питаннях чесності, моральності, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, та є істотним дисциплінарним проступком.

На підставі зазначеного вище, прошу притягнути суддю Макарівського районного суду Київської області Тандира Олексія Віталійовича до дисциплінарної відповідальності та застосувати до нього дисциплінарного стягнення у виді подання про звільнення судді з посади.

06.06.2022

Єлизавета КАРАЧЕНЦЕВА

підписано кеп